

32003R1980

L 298/1

EUROOPA LIIDU TEATAJA

17.11.2003

**KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 1980/2003,
21. oktoober 2003,**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1177/2003 (tulu ja elutingimusi käsitleva ühenduse statistika (EU-SILC) kohta) rakendamise kohta seoses mõistete ja ajakohastatud mõistetega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

Artikkel 1

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1177/2003 tulu ja elutingimusi käsitleva ühenduse statistika (EU-SILC) kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 15 lõike 2 punkti c,

Määruse (EÜ) nr 1177/2003 (tulu ja elutingimusi käsitleva ühenduse statistika kohta) artikli 15 lõike 2 punktiga c nõutud mõisted, mille eesmärk on eelkõige artikli 2 punktides l ja m esitatud tulumõistete kasutuselevõtmine, sätestatakse I lisas.

ning arvestades järgmist:

Brutotulu osade edastamise tingimused ning ajakava erinevate tuluosade lisamiseks sätestatakse II lisas.

(1) Määrusega (EÜ) nr 1177/2003 kehtestatakse ühine raamistik tulu ja elutingimusi käsitleva ühenduse statistika süstemaatiliseks tootmiseks, mis hõlmab võrdlevaid ja päevakohaseid läbilõike- ja kestevandmeid tulu ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse taseme ja struktuuri kohta siseriiklikul ja Euroopa Liidu tasandil.

Artikkel 2

Käesolevas määruses esitatud mõisteid, välja arvatud endiste leibkonna liikmetega seotud mõisted, ning tuluandmete edastamist kohaldatakse nii tulu ja elutingimusi käsitleva ühenduse statistika (EU-SILC) läbilõike- kui ka kestevosade suhtes.

(2) Määruse (EÜ) nr 1177/2003 artikli 15 lõike 2 punkti c kohaselt on rakendusmeetmeid vaja selleks, et ühtlustada mõisteid, eelkõige seoses tulumõistete kasutuselevõtmisega, leibkonna liikmete ja endiste leibkonna liikmete mõisteid ning kehtestada eri tulumuutujate lisamise ajakava.

Artikkel 3

(3) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on kooskõlas statistikaprogrammi komitee arvamusega,

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 21. oktoober 2003

Komisjoni nimel

komisjoni liige

Pedro SOLBES MIRA

(¹) EÜT L 165, 3.7.2003, lk 1.

I LISA

LEIBKONNA LIIKMETE JA ENDISTE LEIBKONNA LIIKMETE, ERAALLIKATEST RAHASTATAVATEST SKEEMIDEST SAADUD PENSIONITE, ERAALLIKATEST RAHASTATAVATE PENSIONISKEEMIDE SISSEMAKSETE, LEIBKONDADE KOGU BRUTOTULU JA KASUTADA JÄÄVA TULU, ENNE SOTSIAALSIIRETE (VANADUS- JA TOITJAKAOTUSHÜVITISI ARVESTAMATA VÕI NEID ARVESTADES) TEGEMIST LEIBKONNA KASUTADA JÄÄVA KOGUTULU NING BRUTO- JA NETOTULU OSADE MÕISTED

1. LEIBKONNA LIIKMED JA ENDISED LEIBKONNA LIIKMED

1.1. **Leibkonna koosseis** ⁽¹⁾

Allpool osutatud lisa- ja eritingimuste kohaselt loetakse leibkonna liikmete hulka järgmised isikud, kui nad jagavad majapidamiskulusid:

1. majapidamises tavaliselt elavad isikud, kes on seotud leibkonna teiste liikmetega;
2. majapidamises tavaliselt elavad isikud, kes ei ole seotud leibkonna teiste liikmetega;
3. üürnikud, rentnikud ja muud majapidamises majutatud isikud;
4. külalised;
5. majapidamises elavad koduabilised ja *au-pair*id;
6. tavaliselt majapidamises elavad, kui ajutiselt eemalviibivad isikud (puhkusereisid, töö, koolitus vms);
7. mujal õppivad leibkonda kuuluvad lapsed;
8. pikaajaliselt eemalviibivad isikud, kellel on sidemed leibkonnaga: mujal töötavad isikud;
9. ajutiselt eemalviibivad isikud, kellel on sidemed leibkonnaga: haiglates, hooldekodudes või muudes asutustes viibivad isikud.

Lisatingimused leibkonna liikmete hulka arvamiseks on järgmised.

a) Kategooriad 3, 4 ja 5:

Sellistel isikutel ei tohi olla kusagil mujal isiklikku aadressi; või on nende tegeliku või kavandatava viibimise kestus kuus kuud või rohkem.

b) Kategooria 6:

Sellistel isikutel ei tohi olla kusagil mujal isiklikku aadressi ning nende tegelik või kavandatav leibkonnast eemalviibimine peab kestma alla kuue kuu.

Kategooriad 7 ja 8:

Hoolimata eemalviibimise tegelikust või kavandatud kestusest, ei tohi sellistel isikutel olla kusagil mujal isiklikku aadressi, ta peab olema leibkonna liikme elukaaslane või laps, tal peavad olema tihedad sidemed leibkonnaga ning ta peab pidama leibkonna aadressi oma põhielukohaks.

c) Kategooria 9:

Selline isik peab olema leibkonnaga majanduslikult selgelt seotud ning tema tegelik või kavandatav eemalviibimine leibkonnast peab jääma alla kuue kuu.

⁽¹⁾ Need liikmesriigid, kes kasutavad EU-SILC statistikas nende siseriiklikus statistikasüsteemis määratletud leibkonna määratlust, võivad määratleda "leibkonna koosseisu" vastavalt sellele.

Ühised majapidamiskulud

Ühiste majapidamiskulude all mõeldakse nii kulude kandmist kui nendest kasusaamist (nt lapsed, tuluta isikud). Kui kulused ei jagata, moodustab samal aadressil elav isik eraldi leibkonna.

“Majapidamises tavaliselt elavad isikud”

Isikut käsitletakse tavaliselt majapidamises elava leibkonna liikmena, kui ta on viimase kuue kuu jooksul veetnud seal enamuse oma igapäevases puhkeajast. Uusi leibkondi moodustavaid või olemasolevate leibkondadega liituvaid isikuid käsitletakse nende uue leibkonna liikmetena; samamoodi ei käsitata ka mujale elama suundunud isikuid enam nende senise leibkonna liikmetena. Eespool nimetatud “viimase kuue kuu” kriteerium asendatakse kavatsusega jääda uude elukohta vähemalt kuueks kuuks.

“Kavatsus viibida vähemalt kuus kuud”

Arvesse tuleb võtta seda, mida võib pidada “püsivaks” muutuseks leibkondades. Sellist isikut, kes on leibkonnaga liitunud määramata ajaks või kes kavatses jääda leibkonda vähemalt kuueks kuuks, käsitletakse leibkonna liikmena isegi siis, kui see isik ei ole leibkonnas viibinud kuute kuud ja on tegelikult suurema osa sellest ajast elanud kusagil mujal. Samamoodi ei käsitata isikut, kes on leibkonnast lahkunud mõnda muude elukohta kavatsusega viibida seal vähemalt kuus kuud, enam eelmise leibkonna liikmena.

“Ajutiselt eemalviibimine ja eramajutus”

Kui ajutiselt eemalviibiv isik elab eramajutuses, sõltub see, kas ta on selle (või mõne muu) leibkonna liige, tema äraoleku kestusest. Sõltumatult äraoleku kestusest võib leibkonna liikmetena käsitada isikuid, kes on leibkonnaga väga lähedaselt seotud, tingimusel et neid ei käsitata ühegi teise tavaleibkonna liikmena.

Nende kriteeriumide kohaldamisega püütakse vähendada ohtu, et isikuid, kellel on kaks isiklikku aadressi, ei arvestataks valikuraamis kaks korda. Samuti püütakse vähendada ohtu, et mõni isik, kes tegelikult on mõne tavaleibkonna liige, jääks sellest leibkonnast välja.

1.2. **Endised leibkonna liikmed**

Mõiste “endine leibkonna liige” osutab isikule, kes ei ole praegune leibkonna liige ja keda eelmises etapis ei registreeritud kõnealuse leibkonna liikmena, kuid kes elas tulude võrdlusperioodil majapidamises vähemalt kolm kuud.

Endised leibkonna liikmed lisatakse ainult EU-SILC kestevosasse.

2. BRUTOTULU OSAD

2.1. **Töötaja tulu**

Töötaja tulu on kõik tasud, mis tööandja maksab töötajale rahas või loonustasuna tulude võrdlusperioodil tehtud töö eest.

Töötaja tulu jaotatakse:

1. Töötaja brutotulu rahas või näivrahas (PY010G)
2. Töötaja mitterahaline brutotulu (PY020G)
3. Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G)

2.1.1. Töötaja brutotulu rahas või näivrahas (PY010G)

See on töötaja hüvitise rahaline osa, mille tööandja maksab töötajale. See sisaldab kõiki sotsiaalmakse ja tulumakse, mille maksab töötaja või tööandaja töötaja kasuks sotsiaalkindlustuskeemidesse või maksuhaldurile.

Töötaja brutotulu rahas või näivrahas sisaldab järgmist:

- rahas makstavad palgad töötatud aja või tehtud töö eest põhi- ja kõrvaltöökohal või ajutisel töökohal/ajutistel töökohtadel,
- tasu mittetöötatud aja eest (nt puhkusetasud),
- ületunnitöö eest makstavad lisatasud,
- kapitaliühingute juhatajatele makstavad tasud,
- tükitöötasud,
- lapsehooldustasud,
- vahendustasud ja jootrahad,
- lisatasud (nt 13. kuupalk),
- rahas makstav kasumijaotus ja preemiad,
- tulemuslikkuse alusel makstavad lisatasud,
- toetused kaugel töötamise eest (käsitatakse töötingimuste osana),
- toetused sõiduks kodust tööle ja tagasi,
- töövõtjate poolt praegustele või endistele töötajatele või muudele tingimustele vastavatele isikutele makstud tasud lisaks sotsiaalkindlustuskeemide alusel hüvitatavatele haigus-, invaliidsus- ja sünnituspuhkusele või toitjakaotuspensionile, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks,
- tööandaja poolt töötajale palga asemel sotsiaalkindlustuskeemide kaudu haigus-, invaliidsus- või sünnituspuhkuse tõttu töölt eemalolemise hüvitamiseks makstavad tasud, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks.

Siia ei kuulu:

- tööandja makstavad hüvitised tööga seotud kulude eest (nt ametisõidud),
- töösuhte lõpetamise eest enne kõnealuse töö puhul ametlikku pensioniiga töötajale makstavad hüvitised ja koondamistasud (need hõlmatakse rubriigiga "Töötushüvitised" (PY090G)),
- ainult tööga seotud kulude eest makstavad hüvitised, nt sõidu- ja päevarahad ning hüvitised kaitseriietuse eest,
- ametlikku pensioniikka jõudmisel makstavad ühekordsed hüvitised (hõlmatakse rubriigiga "Vanadushüvitised" (PY100G)),
- streigimaksud.

2.1.2. Töötaja mitterahaline brutotulu (PY020G)

Need on mitterahalised tuluosad, mille tööandja annab töötajale töölepingu osana kas tasuta või alandatud hindadega. ⁽¹⁾

Töötaja mitterahaline brutotulu sisaldab:

- ametiauto kas erasõituteks või nii era- kui ametisõituteks ning sellega seotud kulud (nt tasuta kütus, autokindlustus ning muud lõivud ja maksud),
- tasuta eined või subsideeritud toidukorrad, lõunasöögikviitungid,
- eluasemega seotud hüvitised või tasud (nt gaas, elekter, vesi, telefoni- või mobiiltelefoniarved),
- muud tööandja poolt töötajatele tasuta või alandatud hindadega pakutavad kaubad või teenused, kui neid võib pidada siseriiklikul tasandil või konkreetsete leibkonnarühmade puhul märkimisväärseks tuluosaks.

Pakutavate kaupade ja teenuste maksumus arvutatakse nende kaupade ja teenuste turuväärtuse alusel. Alandatud hindadega pakutavate kaupade ja teenuste maksumus arvutatakse turuväärtuse ja töötaja makstud summa vahena.

Sii ei kuulu:

- tööandja poolt töötajale pakutavad kaubad ja teenused, mida töötajad kasutavad üksnes tööülesannete täitmiseks,
- töökohas pakutavad eluruumid, mida töötaja leibkond ei saa kasutada,
- tööandja poolt töötajale tasuta või alandatud hindadega leibkonna põhielukohana pakutavad eluruumid (tasuta või alandatud hindadega pakutavate eluruumide arvestuslik maksumus hõlmatakse rubriigiga "Kaudne üür" (HY030G)),
- töötajale tasuta või alandatud hindadega leibkonna lisaelukohana pakutavad eluruumid,
- töötajatele eranditult või peamiselt töö tegemiseks vajaminevate tööriistade, varustuse, riietuse jne ostmiseks makstavad toetused,
- erandlike töötingimuste tõttu vajalikud eritoidud ja -joogid,
- töötajale töökohas pakutavad või töö laadi tõttu nõutavad mis tahes kaubad või teenused (nt tööks vajalik arstlik läbivaatus).

2.1.3. Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G)

Tööandja sotsiaalkindlustusmaksadena käsitatakse tulude võrdlusperioodil tööandjate poolt oma töötajate kasuks kindlustusandjatele (sotsiaalkindlustusfondid ja eraallikatest rahastatavad skeemid) tehtavaid makseid, mis hõlmavad kohustuslikke, kokkuleppelisi või lepingujärgseid kindlustusmaksed sotsiaalsete riskide katteks.

Sii kuuluvad:

- tööandja sissemaksed eraallikatest rahastatavatesse (pensioni)kavadesse,
- tööandja tehtavad tervisekindlustusmaksed eraallikatest rahastatavatesse skeemidesse,
- tööandja tehtavad elukindlustusmaksed,
- tööandjate sissemaksed muudesse tööandja sotsiaalkindlustusskeemidesse (nt invaliidsuskindlustus),
- tööandja tehtavad sissemaksed riiklikesse (sotsiaalkindlustus) kindlustusskeemidesse (sealhulgas sotsiaalkindlustuse jaoks palgast kinnipeetavad summad).

⁽¹⁾ Kui mis tahes kaupu või teenuseid pakutakse nii era- kui kutsealaseks kasutuseks, hinnatakse erakasutust kutsealase kasutuse suhtes ning kohaldatakse kogumaksumuse suhtes.

2.2. Füüsilisest isikust ettevõtja tulu

Füüsilisest isikust ettevõtja tuluna käsitletakse tulude võrdlusperioodil üksikisikute poolt enda või oma leibkonna liikmete jaoks saadud tulu, mille nad on teeninud praegu või varem füüsilisest isikust ettevõtjana töötades. Füüsilisest isikust ettevõtja tegevuseks peetakse töid, mille puhul tasu sõltub vahetult kasumist (või kasumiootusest), mis on saadud pakutud kaupade või teenuste eest (oma tarbeks tootmist käsitletakse kasumi osana). Füüsilisest isikust ettevõtja teeb ettevõtlusega seotud otsused ise või delegerib otsustusõiguse teistele, jäädes siiski ise vastutavaks ettevõtluse õnnestumise eest. (Selles kontekstis peetakse ettevõtluseks ühe inimese kutsealast tegevust). Tasu eest tehtavaid harrastustegevusi käsitletakse füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisena.

Kui tulu on saadud võrdlusperioodile eelneval ajavahemikul, kohandatakse tuluandmeid nii, et need vastaksid tulude võrdlusperioodile.

Füüsilisest isikust ettevõtja tulu jaotatakse:

1. Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud) (PY050G).
2. Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus (PY070G).

2.2.1. Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud) (PY050G)

Siia kuuluvad:

- juriidilise isiku õigusteta üksuse töötavatele omanikele või partneritele lisandunud netotegevuskasum või -kahjum, millest on maha arvatud ettevõtluslaenu intressid,
- kirjutiste, leiutiste jms kasutustasud, mida ei hõlmata juriidilise isiku õigusteta üksuste kasumi või kahjumiga,
- ärihoonete, sõidukite, varustuse jms renditulud, mida ei hõlmata juriidilise isiku õigusteta üksuste kasumi või kahjumiga, pärast seotud kulude (nt seotud laenu intressid, hooldus- ja remondikulud ning kindlustusmaksed) mahaarvamist.

Siia ei kuulu:

- juriidilise isiku õigustega struktuuriüksuste omanike teenitud juhatajate tasud (hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)),
- juriidilise isiku õigustega struktuuriüksuste väljamakstud dividendid (hõlmatakse rubriigiga "Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud" (HY090G)),
- sellisesse juriidilise isiku õigusteta üksuse ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud, milles isik ei tööta ("passiivne partner") (selline kasum hõlmatakse rubriigiga "Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud" (HY090G)),
- tulu renditud maa eest ning üürnikelt ja rentnikelt saadav tasu (hõlmatakse rubriigiga "Vara või maa rentimise eest saadav tulu" (HY040G)),
- juriidilise isiku õigusteta üksuste kasumi või kahjumiga hõlmamata eluruumide renditulud (hõlmatakse rubriigiga "Vara või maa rentimise eest saadav tulu" (HY040G)).

Füüsilisest isikust ettevõtja tulu arvutatakse:

- turutoodanguna (brutotulu käibelt, sealhulgas selliste kaupade maksumus, mis füüsilisest isikust ettevõtja on tootnud enda või oma leibkonna liikmete tarbeks),
- millele lisatakse juriidilise isiku õigusteta üksuste jaoks ostetud, kuid ettevõtja ja tema leibkonna liikmete poolt tarbitud kaupade ja teenuste turuväärtus,
- millele lisatakse ettevõtjale kuuluvatest finantsvaradest ja muudest varadest saadud omanditulu,

- millest arvatakse maha vahetarbimine (toorainehinnad, müügi-, levitamise- ja hoolduskulud ning halduskulud jne),
- millest arvatakse maha töötajate hüvitised (töötajate palgad ja sotsiaalkindlustusmaksed),
- millest arvatakse maha tootmis- ja impordimaksud,
- millest arvatakse maha ettevõtjate laenu intressid,
- millest arvatakse maha ettevõtja poolt maa ja muude mittetoodetud materiaalsete väärtuste rentimise eest saadav tulu,
- millest arvatakse maha põhikapitali kulum,
- millele lisatakse subsiidiumid.

Kui füüsilisest isikust ettevõtja või ettevõtte koostab maksustamise jaoks raamatupidamise aastaaruannet, arvutatakse brutokasum või -kahjum tegelikult selles maksuaruandes viimase 12 kuu kohta esitatud tegevuse netokasumi või -kahjumina, enne tulumaksu ja kohustusliku sotsiaalkindlustusmaksade mahaarvamist.

Raamatupidamise aastaaruannete puudumisel maksustamise või majandusaruande eesmärgil arvutatakse füüsilisest isikust ettevõtja tulu rahasumma või kaupade põhjal, mis on ettevõttest välja võetud isiklikuks kasutamiseks (tarbimiseks või säästmiseks, sealhulgas ettevõtte toodetud või ostetud, kuid isiklikul eesmärgil kasutatud kaupade maksumus).

2.2.2. *Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus (PY070G)*

Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus on samas leibkonnas toodetud ja tarbitud toidu ja jookide maksumus.

Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus arvutatakse toodetud kaupade turuväärtusena, millest arvatakse maha kõik tootmiskulud.

Toidu ja jookide maksumus arvatakse siia juhul, kui neid võib pidada siseriiklikul tasandil või konkreetsete leibkonnarühmade puhul märkimisväärseks tuluosaks.

Selle maksumuse hulka ei kuulu:

- majapidamistöõde maksumus,
- tootmine müügiks ja füüsilisest isikust ettevõtja poolt ettevõttest raha väljavõtmine (need hõlmatakse rubriigiga "Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud brutokasum või -kahjum" (sealhulgas kasutustasud) (PY050G)).

2.3. **Kaudne üür**

2.3.1. *Kaudne üür (HY030G)*

Kaudne üür on maksumus, mis arvestatakse kõikidele leibkondadele, kes on deklareerinud, et nad ei maksa kogu üüri, kuna nad on kas omanikud või elavad turuhinnast madalama hinnaga üüritud eluruumides või ei küsita nende käest eluruumide eest üüri.

Kaudset üüri arvestatakse ainult eluruumide (ja mis tahes sellega seotud hoonete, nt garaaž) puhul, mida kasutatakse leibkonna põhielukohana.

Arvestuslik maksumus vastab summale, mis tuleks samaväärsete eluruumide eest maksta turuhinnaga rentimisel, millest arvatakse maha tegelikult makstud renditasu (kui eluruumi renditakse turuhinnast madalama hinnaga), valitsusasutustelt või mittetulundusühingutelt saadud mis tahes subsiidiumid (kui eluruumi kasutab omanik või kui eluruumi renditakse turuhinnast madalama hinnaga) ning eluruumi kasutava omaniku poolt tehtavate selliste väikeste remondi- või taasvarustustöödega seotud kulud, mis oleksid üldiselt üürileandja kanda.

Turu hinnaga renditasu on selline, mis tuleb maksta eraturul pakutavate möbleerimata eluruumide kasutusõiguse eest, välja arvatud kulutused küttele, veele, elektrile jne.

2.4. Omanditulu

Omanditulu on tulu, mille finantsvara või mittetoodetud materiaalse väärtuse omanik saab tulude võrdlusperioodil tasuks teisele institutsioonilisele üksusele summade andmise või mittetoodetud materiaalse väärtuse tema käsutusse andmise eest.

Omanditulu jaotatakse:

1. Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud (HY090G)
2. Vara või maa rentimise eest saadav tulu (HY040G).

2.4.1. *Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud (HY090G)*

Intressid (ei hõlmata juriidilise isiku õigusteta üksuse kasumi või kahjumiga), dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud vastavad varade, näitkeks pangakontode intressisummale, hoiusesertifikaatidele, võlakirjadele jne, dividendidele ja selliste juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutuludele, milles asjaomane isik ei tööta, mis on saadud tulude võrdlusperioodil ja millest on maha arvatud nendega seotud kulud.

2.4.2. *Vara või maa rentimise eest saadav tulu (HY040G)*

Vara või maa rentimise eest saadav tulu on tulu, mis saadakse tulude võrdlusperioodil vara rentimise eest (nt juriidilise isiku õigusteta üksuste kasumi ja kahjumiga hõlmamata eluruumide rentimine, üürirent või rentnikelt saadav tasu või tulu renditud maa eest) ja millest on maha arvatud sellised kulud nagu hüpoteegi intressimaksud, väikeste parandus- ja hooldustöödega seotud kulud ning kindlustus- ja muud maksed.

2.5. Saadud jooksvad siirded

2.5.1. *Sotsiaaltoetused*

Sotsiaaltoetustena ⁽¹⁾ käsitatakse leibkondade poolt tulude võrdlusperioodil ⁽²⁾ ühiselt organiseeritud skeemide kaudu või väljaspool selliseid skeeme asuvatelt leibkondi teenindavatelt kasumitaotluseta institutsioonidelt saadud jooksvaid siirdeid; selliste toetuste eesmärk on kergendada mitmetest ohtudest ja vajadustest tulenevaid finantskohustusi.

Need hõlmavad kõiki sotsiaalmakse ja tulumaksu, mis makstakse makse saaja kasuks sotsiaalkindlustusskeemidesse või maksuhaldurile.

Sotsiaaltoetusena käsitatakse siiret, mis vastab ühele järgmisest kahest kriteeriumist:

- kõnealune rühm loetakse õigusaktide või kollektiivlääbirääkimiste kohaselt toetusesaajate hulka,
- see põhineb sotsiaalse solidaarsuse põhimõttel (st kui tegemist on kindlustuspensioniga, ei ole kindlustusmaksed ja õigused vastavuses kaitstavate isikute ohuga kokkupuutega).

⁽¹⁾ EU-SILC statistikaga hõlmatud sotsiaaltoetused, välja arvatud eluasemetoetused, piiratakse rahaliste hüvitistega.

⁽²⁾ Selleks et määrata täpsemalt leibkonna elatusaset, tuleks tulude võrdlusperioodil makstud ühekordseid hüvitisi töödelda vastavalt Eurostati tehnilistele soovitudele. Samuti tuleks ka enne tulude võrdlusperioodi saadud ühekordseid hüvitisi võtta arvesse ja arvutada vastavalt Eurostati soovitudele.

Sotsiaaltoetused jaotatakse:

1. Pere- ja lapsetoetused (HY050G)
2. Eluasemetoetused (HY070G)
3. Töötushüvitised (PY090G)
4. Vanadushüvitised (PY100G)
5. Toitjakaotushüvitised (PY110G)
6. Haigushüvitised (PY120G)
7. Invaliidsushüvitised (PY130G)
8. Õppetootused (PY140G)
9. Mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060G).

Sotsiaaltoetuste hulka ei kuulu:

- hüvitised, mis makstakse skeemidest, kuhu hüvitise saaja on teinud makseid vabatahtlikult ja sõltumata töödandjast või valitsusasutustest (hõlmatakse rubriigiga "Eraallikatest rahastatavatest skeemidest saadud pensionid (muud kui ESSPROS-iga hõlmatud skeemid)" (PY080G)).

2.5.1.1. Pere- ja lapsetoetused (HY050G)

Pere- ja lapsetoetused on toetused, millega antakse:

- leibkondadele rahalist toetust laste kasvatamiseks,
- rahalist toetust isikutele, kes hoolitsevad muude sugulaste kui laste eest.

Siia kuuluvad:

- sünnituspuhkuse tõttu töölt eemalolemise hüvitis: kindlasummalised või töötasuga seotud maksed, mille eesmärk on hüvitada vanemale seoses lapse sünniga töölt eemalolemise tõttu saamata jäänud tulu enne ja/või pärast sünnitust või seoses lapsendamisega saamata jäänud tulu,
- sünnitoetus: sünnituse või lapsendamise puhul tavaliselt ühekordsed või mitmes osas makstavad hüvitised,
- lapsehoolduspuhkuse hüvitis: emale või isale tavaliselt väikese lapse kasvatamise tõttu töö katkestamise või tööaja vähenemise eest makstav hüvitis,
- pere- või lapsetoetus: ülalpeetavate lastega leibkonna liikmele korrapäraselt tehtavad maksed, et aidata katta laste kasvatamisega seotud kulusid,
- muud rahalised hüvitised: peretoetustest sõltumatult makstavad hüvitised, et toetada leibkondi ja aidata neil kanda erikulusid, nt üksikvanemaga perekondade või puuetega lastega perekondade erivajadustest tulenevad kulud. Neid hüvitisi võib maksta ühekordselt või korrapäraselt.

Siia ei kuulu:

- töödandja poolt töötajale palga asemel sotsiaalkindlustusskeemide kaudu sünnituspuhkuse tõttu töölt eemalolemise hüvitamiseks makstavad tasud, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need maksed hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)),
- töödandja poolt töötajale makstavad tasud lisaks sotsiaalkindlustusskeemide alusel hüvitatavale sünnituspuhkusele, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)).

2.5.1.2. Eluasemetoetused (HY070G)

Eluasemetoetused on toetused, mille abil ametivõimud aitavad leibkondadel katta eluasemekulusid. Oluline kriteerium eluasemetoetuse määramisel on taotleja majandusliku seisundi kontroll.

Siia kuuluvad:

- rendihüvitis: ametivõimude poolt taotleja majandusliku seisundi kontrolli tulemuste põhjal rentnikule tehtavad ajutised või pikaajalised jooksvad maksed rendikulude katteks,
- hüvited eluruumides elavatele omanikele: ametivõimude poolt taotleja majandusliku seisundi kontrolli tulemuste põhjal eluruumides elavatele omanikele tehtavad siirded jooksvate eluasemekulude leevendamiseks; tegelikkuses aidatakse sageli maksta hüpoteeki ja/või intressi.

Siia ei kuulu:

- fiskaalsüsteemi kaudu korraldatav sotsiaalkorterite poliitika (st maksusoodustused),
- kõik kapitalisiirded (eelkõige investeerimistoetused).

2.5.1.3. Töötushüvitised (PY090G)

Töötushüvitised on hüvitised, millega hüvitatakse tervikuna või osaliselt töötajal tulutoova töökohta kaotuse tõttu saamata jäänud tulu, tagatakse tööturule tulevatele või naasvatele isikutele elamiseks vajalik või parem tulu, hüvitatakse osalise töötuse tõttu saamata jäänud tulu, hüvitatakse tervikuna või osaliselt saamata jäänud tulu vanemale töötajale, kes lahkuv tulutoovalt töökohalt pensionile enne ametlikku pensioniiga majanduslikel põhjustel toimunud koondamise tõttu, ning aidatakse töötutel katta koolitus- või ümberõppekulusid või tööotsinguga seotud sõidu- või ümberasumiskulusid.

Siia kuuluvad:

- täieliku töötuse hüvitised: hüvitised saamata jäänud tulu eest, kui isik on tööks võimeline ja kättesaadav, kuid ei suuda leida sobivat tööd, sealhulgas isikud, kes ei ole varem töötanud,
- osalise töötuse hüvitised: hüvitised ametliku osalise või katkestustega töökorralduse tõttu saamata jäänud palga eest, olenemata sellise töökorralduse põhjusest (majandusliku tegevuse kokkutõmbamine või aeglustamine, seadmete rikked, ilmastikutingimused, õnnetusjuhtumid jne) ning tingimusel, et tööandja ja töötaja töösuhe ei katke,
- hüvitised tööturu olukorra tõttu ennetähtaegselt pensionile jäämise eest: korrapärased maksed vanematele töötajatele, kes jäävad pensionile enne ametlikku pensioniiga selliste majanduslike meetmete nagu tööstuse või ettevõtluse ümberkorraldamise tulemusel töökohta kaotuse või koondamise tõttu. Selliste toetuste maksmine lõpetatakse tavaliselt siis, kui nende saajal tekib õigus vanaduspensionile,
- kutseõppetoetus: sotsiaalkindlustusfondidest või avalik-õiguslike asutuste tehtavad maksed tööjõulistele isikurühmadele, kes osalevad koolituskavades, mille eesmärk on arendada nende tööalast kvalifikatsiooni,
- sõidu- ja ümberasumishüvitised: sotsiaalkindlustusfondidest või avalik-õiguslike asutuste tehtavad maksed töötutele, et julgustada neid tööotsingul elukohta või kutseala vahetama,
- hüvitised töösuhte lõpetamise eest (enne asjaomase töö puhul ametlikku pensioniikka jõudmist töötajale makstavad hüvitised),
- koondamistasud: kogusummad töötajatele, kellega tegevust lõpetav või piirav ettevõtja lõpetab töösuhte muul põhjusel kui töötaja süül,
- muud rahalised hüvitised: muu rahaline toetus, eelkõige maksed pikaajalistele töötutele.

Siia ei kuulu:

- ülalpeetavate laste eest makstavad peretoetused (need hõlmatakse rubriigiga "Pere- ja lapsetoetused" (HY050G)).

2.5.1.4. Vanadushüvitised (PY100G)

Vanadushüvitised on hüvitised, mis pakuvad kaitset vanadusega seotud ohtude vastu, nt saamata jääv või vähenenud tulu, võimetus sooritada igapäevaseid töid, sotsiaalses elus osalemise vähenemine jne.

Vanadushüvitised on hüvitised, millega tagatakse asendustulu, kui eakas inimene jääb tööturult pensionile, või tagatakse ettenähtud ikka jõudnud isikule teatav tulu.

Siia kuuluvad:

- vanaduspensionid: korrapärased maksed eesmärgiga säilitada pensioni saajale tulu pärast tulutoovalt töölt tavapärasel vanuses pensionile jäämist või tagada tulu eakatele inimestele,
- enneaegsed vanaduspensionid: korrapärased maksed eesmärgiga säilitada tulu sellisele pensioni saajale, kes jääb pensionile enne tavapärasel aega, nagu on määratletud asjaomases kavas või võrdluskavas. Neid võib maksta tavapärase pensioni vähendamise või ilma,
- osaline vanaduspension: täieliku vanaduspensioniosa korrapärased maksed vanematele töötajatele, kes jätkavad töötamist vähendatud tööajaga või kelle kutsealasest tegevusest saadav tulu jääb allapoole määratletavat piirnormi,
- hooldustoetused: hüvitis, mida makstakse eakatele inimestele, kes vajavad sagedast või pidevat abi hoolduse (muu kui meditsiiniline abi) lisakulude katteks, kui tegemist ei ole tõendatud kulude hüvitamisega,
- pärast ametlikku pensioniikka jõudmist makstavad toitjakaotushüvitised,
- pärast ametlikku pensioniikka jõudmist makstavad rahalised invalidsushüvitised,
- ametlikku pensioniikka jõudmisel tehtavad summeeritud ühekordsed väljamaksed,
- muud rahalised hüvitised: muud pensionile jäämisel või vanaduse korral makstavad korrapärased ja ühekordsed hüvitised, nt kogusummad, mis makstakse inimestele, kes ei vasta täielikult korrapärase vanaduspensionisaamise nõuetele või kes osalesid kavades, mille puhul makstakse pension pensionile jäämisel kogusummas välja.

Siia ei kuulu:

- ülalpeetavate laste eest makstavad peretoetused (mis hõlmatakse rubriigiga "Pere- ja lapsetoetused" (HY050G)),
- hüvitised tööturu olukorra või vähenenud töövoime tõttu ennetähtaegselt pensionile jäämise eest (hõlmatakse vastavalt rubriikidega "Töötushüvitised" (PY090G) või "Invalidsushüvitised" (PY130G)),
- hüvitised, mida makstakse eakatele inimestele, kes vajavad sagedast või pidevat abi täiendava hoolduse kulude katteks, kui tegemist on tõendatud kulude hüvitamisega.

2.5.1.5. Toitjakaotushüvitised (PY110G)

Toitjakaotushüvitised on hüvitised, millega tagatakse pensionieast noorematele isikutele ajutine või alaline tulu pärast abikaasa, elukaaslase või muu lähisugulase surma, tavaliselt juhul, kui viimased olid hüvitise saaja peamised ülalpidajad.

Hüvitise saamise tingimustele vastavad isikud võivad olla lahkunu abikaasa või endine abikaasa, tema lapsed, lapselapsed, vanemad või teised sugulased. Teatavatel juhtudel võib hüvitist maksta ka isikule, kes ei kuulunud lahkunu perekonda.

Toitjakaotushüvitist makstakse tavaliselt tulenenud õiguste, st algselt sellisele teisele isikule kuulunud õiguste alusel, kelle surm on hüvitise saamise tingimuseks.

Siia kuuluvad:

- toitjakaotuspension: korrapärased maksed isikutele, kelle õigus hüvitisele tuleneb sugulussidemetest kavaga kaitstud lahkunuga (lesed, orvud jne),
- matusetoetus: ühekordne makse isikule, kelle õigus hüvitisele tuleneb sugulussidemetest lahkunuga (lesed, orvud jne),
- muud rahalised hüvitised: muud korrapärased või ühekordsed maksed toitja ülalpidamisel olnud isiku tulenenud õiguste alusel.

Siia ei kuulu:

- ülalpeetavate laste eest makstavad peretoetused (need hõlmatakse rubriigiga "Pere- ja lapsetoetused" (HY050G)),
- matusekulud,
- tööandja poolt hüvitise saamise tingimustele vastavatele isikutele makstavad tasud lisaks sotsiaalkindlustusskeemide kohastele toitjakaotushüvitistele, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)),
- pärast ametlikku pensioniikka jõudmist makstavad toitjakaotushüvitised (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Vanadushüvitised" (PY100G)).

2.5.1.6. Haigushüvitised (PY120G)

Haigushüvitised on rahalised hüvitised, millega asendatakse tervikuna või osaliselt haiguse või vigastuse tõttu ajutise töövõimetuse jooksul saamata jäänud tulu.

Siia kuuluvad:

- tasustatav haiguspuhkus: kindlasummalised või töötasuga seotud maksed, mille eesmärk on hüvitada kaitstud isikule tervikuna või osaliselt haiguse või vigastuse tõttu ajutise töövõimetuse jooksul saamata jäänud tulu. Neid hüvitisi võib maksta iseseisvatest sotsiaalkaitsekavadest, kuid sellisteks hüvitiseks võib olla ka tööandja poolt haiguse jooksul palga maksmise jätkamine,
- tasustatav puhkus ülalpeetava lapse haiguse või vigastuse korral,
- muud rahalised hüvitised: kaitstud isikule seoses haiguse või vigastusega tehtavad mitmesugused maksed.

Siia ei kuulu:

- rahalised hüvitised, millega asendatakse rasedusest tulenenud ajutise töövõimetuse jooksul saamata jäänud tulu (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Pere- ja lapsetoetused" (HY050G)),
- rahalised hüvitised, millega asendatakse invaliidsusest tulenenud ajutise töövõimetuse jooksul saamata jäänud tulu (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Invaliidsushüvitised" (PY130G)),
- tööandaja poolt töötajale palga asemel sotsiaalkindlustusskeemide kaudu haiguse tõttu töölt eemalolemise hüvitamiseks makstavad tasud, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)),
- tööandja poolt töötajale makstavad tasud lisaks sotsiaalkindlustusskeemide alusel hüvitatavale haiguspuhkusele, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)).

2.5.1.7. Invaliidsushüvitised (PY130G)

Invaliidsushüvitised on hüvitised, millega tagatakse tulu tavapärasest pensionieast noorematele isikutele, kelle töö- ja toimetulekuvõime on füüsilise või vaimse puude tõttu langenud õigusaktides sätestatud miinimumtasemest allapoole.

Puue on täielik või osaline võimetuse tegelda majandustegevusega või elada tavapäraselt elu sellise füüsilise või vaimse vaeguse tõttu, mis on kas püsiv või kestab ettenähtud miinimumajast kauem.

Sii kuuluvad:

- invaliidsuspension: korrapärased maksed, mille eesmärk on säilitada või tagada tulu tavapärasest pensionieast nooremale isikule, kellel on puue, mille tulemusel jääb tema töö- ja toimetulekuvõime õigusaktidega sätestatud miinimumtasemest allapoole,
- hüvitised vähenenud töövõime tõttu ennetähtaegselt pensionile jäämise eest: korrapärased maksed vanematele töötajatele, kes jäävad vähenenud töövõime tõttu pensionile enne ametlikku pensioniiga. Selliste pensionite maksmine lõpetatakse tavaliselt siis, kui nende saajal tekib õigus vanaduspensionile,
- hooldustoetus: hüvitis, mida makstakse ametlikust pensionieast nooremale puudega inimesele, kes vajab sagedast või pidevat abi hoolduse (muu kui meditsiiniline abi) lisakulude katteks. Tegemist ei tohi olla tõendatud kulude hüvitamisega,
- puuetega inimeste majanduslik integratsioon: toetused puuetega inimestele, kes teevad nende tingimustega arvestavat tööd, tavaliselt kaitstud ruumides, või kes osalevad kutseõppes,
- eraldi invaliidsushüvitised puuetega laste jaoks, olenemata nende ülalpeetavusest,
- muud rahalised hüvitised: eespool loetlemata muud korrapärased ja ühekordsed hüvitised, nt ajutised toimetulekutoetused jne.

Sii ei kuulu:

- hüvitised, millega tagatakse tervikuna või osaliselt sissetulek haigusest või vigastusest tulenenud ajutise töövõimetuse jooksul (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Haigushüvitised" (PY120G)),
- invaliidsushüvitiste saajatele makstavad peretoetused (need hõlmatakse rubriigiga "Pere- ja lapsetoetused" (HY050G)),
- puuetega inimeste ülalpeetavatele makstavad hüvitised, nt pensionid (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Toitjakaotuspensionid" (PY110G)),
- hüvitised, mida makstakse tõendatud kulude eest,
- pärast ametlikku pensioniikka jõudmist makstavad rahalised invaliidsushüvitised (need hüvitised hõlmatakse rubriigiga "Vanadushüvitised" (PY100G)),
- tööandaja poolt töötajale või endisele töötajale palga asemel sotsiaalkindlustusskeemide kaudu invaliidsuse tõttu töövõimetuse hüvitamiseks makstavad tasud, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)),
- tööandja poolt töötajale või endisele töötajale makstavad tasud lisaks sotsiaalkindlustusskeemide alusel hüvitatavale invaliidsuspühkusele, kui selliseid tasusid ei saa pidada eraldi sotsiaaltoetusteks (need tasud hõlmatakse rubriigiga "Töötaja brutotulu rahas või näivrahas" (PY010G)).

2.5.1.8. Õppetoetused (PY140G)

Õppetoetused on abirahad, stipendiumid ja muud õppuritele seoses hariduse omandamisega antavad toetused.

2.5.1.9. Mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060G)

“Mujal nimetamata sotsiaaltoetused” on toetused “sotsiaalselt tõrjutute” või “sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate” isikute jaoks. Üldiselt võib sihtrühma identifitseerida (muu hulgas) kui vaesed, migrandid, põgenikud, narkomaanid, alkohoolikud ja kuriteoohvrid.

Siia kuuluvad:

- toimetulekutoetus: korrapärased maksed ebapiisavate ressurssidega isikutele. Toetuse saamise tingimused võivad lisaks isiklikele ressurssidele olla seotud ka rahvuse, elukoha, vanuse, tööks valmisoleku ja perekonnaseisuga. Hüvitisi võib anda piiratud või piiramata aja jooksul; neid võib maksta üksikisikule või perekonnale ning neid võivad anda keskvalitsus või kohalik omavalitsus,
- muud rahalised hüvitised: vaesuse leevendamiseks või erinevates olukordades abistamiseks vaestele ja kaitsututele antavad toetused. Neid toetusi võivad maksta eraallikatest rahastatavad mittetulundusühingud.

2.5.2. Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY080G)

Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded on tulude võrdlusperioodil teistelt leibkondadelt või isikutelt korrapäraselt saadud rahasummad.

Siia kuuluvad:

- kohustuslikud alimendid ja lapsehooldustoetus,
- korrapäraselt saadud vabatahtlikud alimendid ja lapsehooldustoetused,
- korrapärase rahaline toetus muult isikult kui leibkonna liikmetelt,
- korrapärase rahaline toetus teistes riikides asuvatelt leibkondadelt.

Siia ei kuulu:

- teise leibkonna poolt tasuta pakutavad või subsideeritavad eluruumid (hõlmatakse rubriigiga “Kaudne üür” (HY030G)).

2.6. Muu saadud tulu

2.6.1. Alla 16aastaste isikute saadud tulu (HY110G)

Alla 16aastaste isikute saadud tulu on brutotulu, mille on tulude võrdlusperioodil saanud kõik alla 16aastased leibkonna liikmed.

Siia ei kuulu:

- siirded leibkonnaliikmete vahel,
- leibkonna tasandil kogutud tulu (st muutujad HY040G, HY050G, HY060G, HY070G, HY080G ja HY090G).

2.7. Intressimaksed

2.7.1. Hüpoteegilt makstud intressid (HY100G)

Hüpoteegilt makstud intressid on leibkonna põhielukoha kõikide hüpoteegi intressimaksete brutosumma tulude võrdlusperioodil enne maksusoodustuste mahaarvamist.

Siia ei kuulu:

- mis tahes hüpoteegimaksud, kas intressi- või põhisummamaksud, mis on tehtud samal ajal, nt hüpoteegi tagamise kindlustus ning eluruumi ja vallasvara kindlustus,
- eluruumiga seotud laenude (nt remondi-, renoveerimis- ja hoolduslaenud jne) ja muude laenude tagasimaksud,
- põhi- või kogusumma tagasimaksud.

2.8. **Makstud jooksvad siirded**

Makstud jooksvad siirded jaotatakse:

1. Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed (HY140G)
2. Korrapärased omandimaksud (HY120G)
3. Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G)
4. Makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY130G).

2.8.1. *Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed (HY140G)*

Tulumaks on maksud tulu, kasumi ja kapitali kasvu pealt. Need arvutatakse üksikisikute, leibkondade või maksuüksuste tegeliku või eeldatava tulu põhjal. Siia kuuluvad varalt, maalt või kinnisvaralt arvestatavad maksud, kui neid valdusi kasutatakse nende omanikele tulu arvestamiseks. Tulumaksu hulka kuuluvad:

- maksud üksikisikute, leibkondade või maksuüksuste tulult (töötamisest, varalt, ettevõtlusest, pensionitelt jne saadud tulu), sealhulgas tööandjate poolt kinnipeetavad maksud, muud allikamaksud ning juriidilise isiku õigusteta üksuste omanike tulult kinnipeetavad maksud tulude võrdlusperioodi jooksul,
- erandina eespool nimetatust võivad registriandmeid kasutavad liikmesriigid ja teised liikmesriigid, kelle jaoks see on sobivaim lähenemisviis, esitada tulude võrdlusaastal "saadud tulu" põhjal arvestatud maksud, kui see mõjutab võrreldavust vähe,
- tulude võrdlusperioodil saadud maksutagastused, mis on seotud tulude võrdlusperioodil või varasematel aastatel saadud tulult tasutud maksudega. Seda väärtust tuleks võtta arvesse kui tasutud maksude vähendamist,
- maksuvõlgadelt tasutav mis tahes intress ning maksuhaldurite kehtestatud mis tahes trahvid.

Tulumaksu hulka ei kuulu:

- jahi-, relvakasutus- ja kalapüügiõiguste eest makstavad lõivud.

Sotsiaalkindlustusmaksed on töötajate, füüsilisest isikust ettevõtjate, töötute ja pensionäride mis tahes muud tulude võrdlusperioodil kas kohustuslikesse riiklikesse või tööandja sotsiaalkindlustuskeemidesse (pensioni-, tervisekindlustus jne) tehtavad maksed.

2.8.2. *Korrapärased omandimaksud (HY120G)*

Korrapärased omandimaksud on omanike poolt korrapäraselt omandilt või maa või hoonete kasutamisel tasutavad maksud ning jooksvad netovara ja muu vara maksud (juveeltooted, muud jõukuse välised tunnused). Esitatakse andmed tulude võrdlusperioodil korrapäraselt tasutud omandimaksude kohta.

See hõlmab tulude võrdlusperioodil maksuvõlgadelt tasutud mis tahes intressi ja maksuhaldurite kehtestatud mis tahes trahve ning rentnike poolt tulude võrdlusperioodil otse maksuhaldurile tasutud varamakse.

Siia ei kuulu:

- ühekordsed maksud, nt parandimaksud ning elavate isikute vahelistelt kinkidelt tasutavad maksud,
- varalt, maalt või kinnisvaralt arvestatavad maksud, kui neid valdusi kasutatakse nende omanikele tulu arvestamiseks (need maksud hõlmatakse rubriigiga "Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed" (HY140G)),
- ettevõtjale kuuluvatelt või renditavatelt ning tootmiseks kasutatavatelt maadelt, hoonetelt ja muult varalt võetavad maksud (neid makse käsitatakse tootmismaksudena ning need peetakse kinni füüsilisest isikust ettevõtja tulu turutoodangust, et moodustada osa "Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum" (sealhulgas kasutustasud) (PY050G)).

2.8.3. Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G)

Tööandja tehtavad sotsiaalkindlustusmaksed määratletakse töötaja tuluna.

2.8.4. Makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY130G)

Makstud korrapärased leibkondadevahelised siirded on tulude võrdlusperioodil teistele leibkondadele korrapäraselt makstud rahasummad.

Makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded hõlmavad:

- kohustuslikud alimendid ja lapsehooldustoetus,
- korrapäraselt makstud vabatahtlikud alimendid ja lapsehooldustoetused,
- korrapärane rahaline toetus muudele isikutele kui leibkonnaliikmetele,
- korrapärane rahaline toetus teistes riikides asuvatele leibkondadele.

3. NETOTULU OSAD

Netotulu osad tuletatakse vastavatest brutotulu osadest pärast tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamist.

Netoosad võib saada järgmiselt:

1. Netosumma tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete järel;
2. Netosumma tulumaksu kinnipidamise järel;
3. Netosumma sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamise järel.

4. LEIBKONNA KOGU BRUTOTULU JA KASUTADA JÄÄV TULU

4.1. Leibkonna kogu brutotulu (HY010) arvutatakse järgmiselt:

Kõikide leibkonna liikmete individuaalse brutotulu osade summa (töötaja brutotulu rahas või näivrahas (PY010G); töötaja mitterahaline brutotulu (PY020G); tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G); füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud) (PY050G); oma tarbeks toodetud kaupade maksumus (PY070G); töötushüvitised (PY090G); vanadushüvitised (PY100G); toitjakaotushüvitised (PY110G); haigushüvitised (PY120G); invaliidsushüvitised (PY130G) ja õppetoad (PY140G), millele lisanduvad brutotulu osad leibkonna tasandil (kaudne üür (HY030G)); vara või maa rentimise eest saadav tulu (HY040G); pere- ja lapsetoetused (HY050G); mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060G); eluasemetoetused (HY070G); saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY080G); intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasutulud (HY090G); alla 16aastaste isikute saadud tulu (HY110G), millest arvatakse maha hüpoteegilt makstud intressid (HY100G).

4.2. Leibkonna kasutada jääv kogutulu (HY020) arvutatakse järgmiselt:

Kõikide leibkonna liikmete individuaalse brutotulu osade summa (töötaja brutotulu rahas või näivrahas (PY010G); töötaja mitterahaline brutotulu (PY020G); tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G); füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud) (PY050G); oma tarbeks toodetud kaupade maksumus (PY070G); töötushüvitised (PY090G); vanadushüvitised (PY100G); toitjakaotushüvitised (PY110G); haigushüvitised (PY120G); invaliidsushüvitised (PY130G) ja õppetoetused (PY140G), millele lisanduvad brutotulu osad leibkonna tasandil (kaudne üür (HY030G)); vara või maa rentimise eest saadav tulu (HY040G); pere- ja lapsetoetused (HY050G); mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060G); eluasemetoetused (HY070G); saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY080G); intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud (HY090G); alla 16-aastaste isikute saadud tulu (HY110G), millest arvatakse maha tööandja sotsiaalkindlustusmaksed (PY030G); hüpoteegilt makstud intressid (HY100G); korrapärased omandimaksud (HY120G); makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY130G); tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed (HY140G).

Muutuja HY140G sisaldab tulumaksukohandustest tulenevaid tagasimakseid ja sissenõudeid, kinni peetud tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksed (vajadusel).

Või:

Kõikide leibkonna liikmete individuaalse netotulu (tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamise järel) osade summa (töötaja tulu rahas või näivrahas (PY010N)); töötaja mitterahaline tulu (PY020N); füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline kasum- või kahjum (PY050N); oma tarbeks toodetud kaupade maksumus (PY070N); töötushüvitised (PY090N); vanadushüvitised (PY100N); toitjakaotushüvitised (PY110N); haigushüvitised (PY120N); invaliidsushüvitised (PY130N) ja õppetoetused (PY140N), millele lisanduvad netotulu (tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamise järel) osad leibkonna tasandil (kaudne üür (HY030G)); vara või maa rentimise eest saadav tulu (HY040N); pere- ja lapsetoetused (HY050N); mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060N); eluasemetoetused (HY070N); saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY080N); intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud (HY090N); alla 16-aastaste isikute saadud tulu (HY110N), millest arvatakse maha hüpoteegilt makstud intressid (HY100N); korrapärased omandimaksud (HY120G); makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded (HY130N); tulumaksu kohandamisest tulenevad tagasimaksud ja sissenõuded (HY145N).

Või:

Kõikide leibkonna liikmete isikliku tulu osade ning leibkonna tasandil saadud tulu osade summa, millest osa võib olla netosummana (netosumma pärast tulumaksu või sotsiaalkindlustusmaksete või mõlemate kinnipidamist) ning osa brutosummana või kõik netosummana, kuid osa pärast tulumaksu kinnipidamist, osad pärast sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamist või pärast mõlemate kinnipidamist, kui maha on arvestatud tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed (HY140N), korrapärased omandimaksud, makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded ja tööandja sotsiaalkindlustusmaksed.

Sellisel juhul peaks rubriik HY140N hõlmama maksukohandustest tulenevaid tagasimakseid ja sissenõudeid, tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksed mõne tuluosa puhul.

4.3. Leibkonna kasutada jääv kogutulu enne muude sotsiaalsiirete kui vanadus- ja toitjakaotushüvitiste tegemist (HY022) arvutatakse järgmiselt:

kasutada jääv kogutulu (HY020), millest arvatakse maha kõik netosiirded ja millele lisatakse vanadushüvitised (PY100N) ja toitjakaotushüvitised (PY110N) (st kasutada jääv kogutulu (HY020), millest arvatakse maha töötushüvitised (PY090N); haigushüvitised (PY120N); invaliidsushüvitised (PY130N); õppetoetused (PY140N); pere- ja lapsetoetused (HY050N); mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060N) ja eluasemetoetused (HY070N).

4.4. Leibkonna kasutada jääv kogutulu enne sotsiaalsiirete, sealhulgas vanadus- ja toitjakaotushüvitiste tegemist (HY023) arvutatakse järgmiselt:

kasutada jääv kogutulu (HY020), millest arvatakse maha kõik netosiirded (töötushüvitised) (PY090N); vanadushüvitised (PY100N); toitjakaotushüvitised (PY110N); haigushüvitised (PY120N); invaliidsushüvitised (PY130N); õppetoetused (PY140N); pere- ja lapsetoetused (HY050N); mujal nimetamata sotsiaaltoetused (HY060N) ja eluasemetoetused (HY070N).

5. MUUD ÜHIKUD, MIDA EI KÄSITATA TULUDE OSANA

5.1. **Sissemaksed eraallikatest rahastatavatesse pensioniskeemidesse (PY035G)**

Tulude võrdlusperioodil eraallikatest rahastatavatesse pensioniskeemidesse tehtavad sissemaksed on üksikleibkondade võetud pensionipoliisid nende isiklikul algatusel ja nende isiklikuks kasuks sõltumatult nende tööandjatest või valitsusasutustest ja väljaspool kõiki sotsiaalkindlustusskeeme.

Sellised sissemaksed on vastandiks eraallikatest rahastatavatest skeemidest saadud pensionitele (muud kui ESSPROS-iga hõlmatud skeemid) (PY080G).

Siia kuuluvad: eraallikatest rahastatavatesse pensioonskeemidesse seoses vanaduse, toitjakaotuse, haiguse, invaliidsuse ja töötusega tehtud sissemaksed.

5.2. **Eraallikatest rahastatavatest skeemidest saadavad pensionid (muud kui ESSPROS-iga hõlmatud skeemid) (PY080G)**

Korrapärased pensionid eraallikatest rahastatavatest skeemidest (muud kui ESSPROS-iga hõlmatud skeemid) on pensionid või perioodilised väljamaksed, mis saadakse tulude võrdlusperioodil eraallikatest rahastatavatest pensioniskeemidest intresside või dividendidena, st täielikult organiseeritud skeemidest, kuhu sissemaksed tehakse maksja oma äranägemisel sõltumatult tema tööandjatest või valitsusasutustest.

Siia kuuluvad:

- vanadus-, toitjakaotus-, haigus-, invaliidsus- ja töötuspensionid, mis saadakse eraallikatest rahastatavatest skeemidest intresside või dividendidena.

Siia ei kuulu:

- pensionid kohustuslikest riiklikest skeemidest,
- pensionid kohustuslikest tööandja skeemidest.

TABEL 1

Brutotulu sihtmuutujad osatasandil

Tuluosad	Muutuja nimetus	Sihtmuutuja
2.1. Töötaja brutotulu	PY010G	Töötaja brutotulu rahas või näivrahas ⁽¹⁾
	PY020G	Töötaja mitterahaline brutotulu
	PY030G	Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed
2.2. Füüsilisest isikust ettevõtja tulu	PY050G	Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline brutokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud)
	PY070G	Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus
2.3. Kaudne üür	HY030G	Kaudne üür

⁽¹⁾ Praktilistel põhjustel võib mõned tuluosad hõlmata teistega (nt ametiauto, mis algselt on hõlmatud töötaja mitterahalise tulu alla, võib hõlmata töötaja rahalise tuluga).

Tuluosad	Muutuja nimetus	Sihtmuutuja
2.4. Omanditulu	HY090G	Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud
	HY040G	Vara või maa rentimise eest saadav tulu
2.5. Saadud jooksvad siirded		
		<i>Sotsiaaltoetused</i>
	HY050G	Pere- ja lapsetoetused
	HY060G	Mujal nimetamata sotsiaaltoetused
	HY070G	Eluasemetoetused
	PY090G	Töötushüvitised
	PY100G	Vanadushüvitised
	PY110G	Toitjakaotushüvitised
	PY120G	Haigushüvitised
	PY130G	Invaliidsushüvitised
	PY140G	Õppetoetused
		<i>Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded</i>
	HY080G	Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded
2.6. Muu saadud tulu	HY110G	Alla 16aastaste isikute saadud tulu
2.7. Intressimaksud	HY100G	Hüpoteegilt makstud intressid
2.8. Makstud jooksvad siirded	HY140G	Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed
	HY120G	Korrapärased omandimaksud
	PY030G	Tööandja sotsiaalkindlustusmaksed
	HY130G	Makstud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded

TABEL 2

Netotulu sihtmuutujad osatasandil

Tuluosad	Muutuja nimetus	Sihtmuutuja
2.1. Töötaja netotulu	PY010N	Töötaja netotulu rahas või näivrahas ⁽¹⁾
	PY020N	Töötaja mitterahaline netotulu
2.2. Füüsilisest isikust ettevõtja tulu	PY050N	Füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisest tulenenud rahaline netokasum või -kahjum (sealhulgas kasutustasud)
	PY070N = P-Y070G	Oma tarbeks toodetud kaupade maksumus
2.3. Kaudne üür	HY030N = H-Y030G	Kaudne üür
2.4. Omanditulu	HY090N	Intressid, dividendid ning juriidilise isiku õigusteta üksuste ettevõtlusesse investeeritud kapitali kasvutulud
	HY040N	Vara või maa rentimise eest saadav tulu
2.5. Saadud jooksvad siirded		
		<i>Sotsiaaltoetused</i>
	HY050N	Pere- ja lapsetoetused
	HY060N	Mujal nimetamata sotsiaaltoetused
	HY070N	Eluasemetoetused
	PY090N	Töötushüvitised
	PY100N	Vanadushüvitised
	PY110N	Toitjakaotushüvitised
	PY120N	Haigushüvitised
	PY130N	Invaliidsushüvitised
	PY140N	Õppetoetused
		<i>Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded</i>
	HY080N	Saadud korrapärased leibkondadevahelised rahasiirded

⁽¹⁾ Praktilistel põhjustel võib mõned tuluosad hõlmata teistega (nt ametiauto, mis algselt on hõlmatud töötaja mitterahalise tulu alla, võib hõlmata töötaja rahalise tuluga).

Tuluosad	Muutuja nimetus	Sihtmuutuja
2.6. Muu saadud tulu	HY110N	Alla 16aastaste isikute saadud tulu
2.7. Intressimaksed	HY100N	Hüpoteegilt makstud intressid
2.8. Makstud jooksvad siirded	HY140N	Tulumaks ja sotsiaalkindlustusmaksed
	HY145N	Maksukohandustest tulenevad tagasimaksed ja sissenõuded
	HY120N = HY120G	Korrapäraseid omandimaksud
	HY130N	Makstud korrapäraseid leibkondadevahelised rahasiirded

Kui tuluosast ei ole tulumaksu ega sotsiaalkindlustusmaksu kinni peetud, käsitatakse seda tuluosa brutotuluosana.

TABEL 3

Muud ühikud, mida ei käsitata tulude osana

Muud ühikud, mida ei käsitata tulude osana	Muutuja nimetus	Sihtmuutuja
<i>Sissemaksed eraallikatest rahastatavatesse pensioniskeemidesse ja sealt saadavad pensionid ⁽¹⁾</i>		
Sissemaksed eraallikatest rahastatavatesse pensioniskeemidesse	PY035G = PY035N	Sissemaksed eraallikatest rahastatavatesse pensioniskeemidesse
Pensionid eraallikatest rahastatavatest skeemidest	PY080G	Pensionid eraallikatest rahastatavatest skeemidest (brutosumma)
Pensionid eraallikatest rahastatavatest skeemidest	PY0080N	Pensionid eraallikatest rahastatavatest skeemidest (netosumma)

⁽¹⁾ Need muutujad on kohustuslikud EU-SILC kohaldamise algusest.

II LISA

TULUANDMETE EDASTAMINE

1. EU-SILC põhieesmärk on edastada selgeid ja võrreldavaid andmeid leibkonna kasutada jääva kogutulu, enne siirdeid (vanadus- ja toitjakaotushüvitisi arvestamata ja neid arvestades) leibkonna kasutada jääva kogutulu ning kogu brutotulu ja kogu netotulu kohta osade tasandil.
  2. See eesmärk saavutatakse kahes etapis, et liikmesriikidel oleks lubatud lükata edasi teatavate eespool nimetatud andmete edastamist kuni esimese kasutusaasta lõpuni. Esimesel aastal ei ole kohustuslik edastada järgmiseid andmeid:
    - töötaja mitterahalised tuluosad (välja arvatud ametiauto, mille kohta peetakse arvestust alates esimesest aastast) ning füüsilisest isikust ettevõtja tulu, kaudne üür ning intressimaksud. Nende andmete edastamine on vabatahtlik alates esimesest kasutusaastast ning kohustuslik alates 2007. aastast,
    - tööandja brutosotsiaalkindlustusmaksed kaasatakse aastast 2007, kui otstarbekusuuringud on positiivsed.
  3. Erandina lõikest 2 võivad Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia ja Portugal jätta alates esimesest aastast edastamata kõik brutotuluandmed. Need riigid teevad siiski kõik endastoleneva, et edastada need andmed nii kiiresti kui võimalik ning hiljemalt 2007. aastal.

Vahepeal viib komisjon koostöös riikidega kõnealuses küsimuses läbi põhjalikud otstarbekusuuringud ning annab riikidele tehnilist abi brutotuluandmeid käsitlevatele nõuetele vastamiseks.

Riigid teatavad igal aastal kvaliteediaruannetes netoandmete brutoandmeteks ümberarvestamise edusammudest.
  4. Kui Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia või Portugal ei suuda alates esimesest aastast edastada brutotuluandmeid, nõutakse nendelt vastavaid netotuluosasid.

Sel moel registreeritakse tuluosa alati samas vormis (brutosumma, netosumma pärast tulumaksu ja sotsiaalkindlustusmaksete kinnipidamist, netosumma pärast tulumaksu kinnipidamist, netosumma pärast sotsiaalkindlustusmaksed) vastavalt selle tuluosa puhul kõnealuses riigis kasutatavale tavalisele spetsifikatsioonile.
-